

הכרעת דין וגזר דין

1. הנקבלת תלמידה שנה ג' בחוג לאנגלית ולימודים אמריקאים. במסגרת לימודיה בקורס "American Realism and Naturalism" (0626.2922.01) הגישה הנקבלת בקשה למועד מיוחד באמצעות טופס ממוחשב עם אישור מחלה מיום 1/2/2018 ל- 3 ימים. מבדיקת אישור המחלה ששלחה הנקבלת עלה כי מדובר באישור ישן אשר "הודבקו" עליו תאריך ומועדי ימי מחלה חדשים וזאת על מנת שיתאימו לתאריך מועד א'.
2. הקובלת טענה כי במעשה זה עברה הנקבלת עבירה של מסירת ידיעה כוזבת ביודעין לאוניברסיטה, רשויותיה, מוריה או עובדיה, או הסתרת מידע ביודעין, או ביצוע מעשה תרמית לשם קבלת זכויות באוניברסיטה, או בקשר ללימודים באוניברסיטה – עבירה לפי סעיף 29.2 לתקנון המשמעת סטודנטים – (תשס"ח). כמו כן, עברה הנקבלת לטענת הקובלת על עבירה של התנהגות שאינה הולמת את כבוד האוניברסיטה או מעמד של תלמיד, בין אם נעשתה בתחומי האוניברסיטה או מחוץ לה ובין אם נעשתה עקב או בקשר למעמד של תלמיד או לפעילות בקמפוס, הן במישרין והן בעקיפין – עבירה לפי סעיף 29.10 לתקנון המשמעת סטודנטים (תשס"ח).
3. הנקבלת הודתה בעובדות ובאשמה.
4. בתאריך ה-20.8.2018 התקיים דיון טיעונים לעונש. הקובלת ביקשה להשית על הנקבלת הרחקה של שלושה סמסטרים, עם מתן אפשרות להמרת אחד מהם בעבודות שירות. הקובלת ציינה שהענישה הראויה במקרה כזה, בו אין מחלוקת כי זיוף מסמך (אישור מחלה) לצורך קבלת זכות באוניברסיטה (מועד מיוחד), צריכה להיות חמורה בהרבה, והגישה לדוגמא תיק אחר מלפני כמה חודשים שבו הוסכם על הרחקה של שנתיים וחצי. עמדת הקובלת הייתה שלאור הנסיבות המיוחדות לקולא של הנקבלת, כפי שתפורטנה להלן, ניתן להקל בעונשה של הנקבלת באופן משמעותי, אך הענישה הראויה עדיין צריכה להיות לכל הפחות דומה לעבירת ההונאה, ומכאן בקשתה להרחקה לשלושה סמסטרים בפועל עם אפשרות להמיר את אחד מהם בשעות לטובת הציבור.
5. הנקבלת מצדה טענה שהעונש הראוי צריך לכלול נזיפה ושעות לטובת הציבור בלבד ויש להתיר לה לשוב לספסל הלימודים כבר בסמסטר הקרוב כדי לסיים את לימודיה. הנקבלת ציינה מגוון רחב של נסיבות אישיות לקולא סביב חרדת הבחינות ממנה היא סובלת, שבגלל נדרשה לאותו מועד מיוחד, והבדלי המנטליות שבגינן לא פנתה לחוג וביקשה הארכה בהגשת האישור הרפואי. כמו כן, הנקבלת טענה כי לפני מועד ב' היא שוחחה בטלפון עם הרופא, שהורה לה להישאר במנוחה למשך שלושה ימים, ולכן היה לה אישור רפואי תקף בעת הגשת הבקשה, והיא לא הגישה אותו רק בגלל שלא הצליחה למצוא אותו. לגרסת הנקבלת, זיוף המסמך נעשה מתוך לחץ רב ולא הקנה לה זכות שלא הייתה מגיעה לה גם כן, ומכאן שמדובר לעמדתה בעניין טכני בלבד, שלא ראוי להרחקה בפועל.
6. לאחר דיון ארוך והתלבטות רבה, החלטתי להשית על הנקבלת הרחקה בפועל של שני סמסטרים, כאשר הסמסטר השני יוכל להיות מומר ב-40 שעות לטובת הציבור, כך שהנקבלת תוכל לסיים את לימודיה בסוף השנה האקדמית הקרובה. סבורני שהנסיבות האישיות שלהן הוקדש זמן רב במהלך הדיון קיבלו מענה הולם בעונש המופחת יחסית שביקשה הקובלת. אחרי הכל, מדובר בזיוף מסמך, מעשה שעלול לעלות לכדי עבירה פלילית של ממש, ולא בכדי דרשה הקובלת הרחקה בפועל במקרה הזה.

7. הסוגיה העיקרית שלגביה התבלטתי היא מה היתרון שהשיגה הנקבלת בזיוף המסמך, אם בכלל, ומה חשיבות שיקול זה בקביעת חומרת המעשה והעונש הראוי. עניין אחד שהטריד אותי מאוד הוא הקלות (הבלתי נסבלת לדעתי) של קבלת מועד מיוחד באמצעות הצגת אישור רפואי פשוט אותו ניתן לקבל בבקשה מקוונת מהרופא, מבלי לעבור שום בדיקה. הנכונות של האוניברסיטה להכיר באישורים כאלו יוצרת פרצה הקוראת לגנב, כך שתלמיד שפועל בתחכום יכול לקבל אישור למועד מיוחד שלא מגיע לו גם מבלי לזייף מסמך. לאור זאת, ניתן לטעון כי ענישת הנקבלת היא ענישה בעייתית שכן היא נסובה בעיקר על היעדר תחכום. מאידך, הקובלת הדגישה בצדק כי הנקבלת הראתה זלזול באינטרס המוגן בסעיף 29.2 בכך שהיא זייפה מסמך, מבלי קשר ליתרון שהזיוף הקנה לה, ולכן קשה היה לי לקבל את עמדת הנקבלת שלא מדובר בעבירה חמורה שמצדיקה הרחקה בפועל ללא אפשרות המרה בשעות לטובת הציבור.

8. סוגיה נוספת שעלתה בהקשר זה נסובה סביב השאלה העובדתית האם היה בידי הנקבלת אישור רפואי בעת הגשת המסמך המזויף, או שמא האישור הרפואי ניתן בדיעבד. לא הייתה אפשרות פרקטית לחקור את הרופא המאשר במקרה הזה, אבל חשוב לי לציין שגרסתה העובדתית של הנקבלת הייתה מוקשית בעיניי, שכן אם אכן היה בידיה אישור רפואי כבר בעת הגשת הבקשה כפי שטענתה, לא ברור לי מדוע טרחה להשקיע זמן ומאמץ בזיוף הטופס במקום לבקש מהמרפאה או מהרופא עותק נוסף מהאישור שלטענתה אבד לה. בנוסף לכך, אפילו אם נניח שאכן היה קיים אישור רפואי תקף בעת הגשת הבקשה, אין הדבר מאיין את מעשה הזיוף (כמו שמעשה גניבה של מוצר נוסף מאותו סוג מהסופר אינו מתאיין רק בגלל שלגנב יש בבית קופון של 1+1 לאותו מוצר). אפילו אם אקבל את עמדת הנקבלת שהיא לא השיגה שום יתרון במעשה הזיוף, עדיין מעשה הזיוף עצמו מהווה עבירה חמורה מבטא זלזול באינטרס המוגן בסעיף 29.2 שמצדיקה הרחקה בפועל של ממש.

9. הקובלת בהגינותה ביקשה את העונש הראוי בעינייה ולא הפריזה בענישה המבוקשת מטעמים טקטיים. התלבטתי רבות אם לקבל את עמדת הקובלת במלואה, אך לבסוף החלטתי להקל מעט בעונשה של הנקבלת שכן השתכנעתי שהרחקה בפועל כלשהי מהווה מבחינת הנקבלת ענישה כה חמורה שדי בהרחקה לשני סמסטרים עם אפשרות להמיר את אחד מהם בשעות לטובת הציבור, ויש לאפשר לנקבלת לסיים את התואר בסוף השנה האקדמית הקרובה ולא בשנה העוקבת. המשכתי להרהר במקרה הזה גם לאחר מתן ההחלטה, ואף שאינני חושב שהנימוקים שהנחו אותי בהחלטה זאת הינם חותכים, אני עדיין סבור שמדובר באיזון ראוי בין החומרה הרבה שיש במעשה הנקבלת לבין הנסיבות המיוחדות של המקרה הזה.

10. לאור כך אני גוזר על הנקבלת:

- הרחקה בפועל לשני סמסטרים (א' תשע"ט + ב' תשע"ט) כאשר סמסטר ב' תשע"ט יומר ל- 40 שעות לטובת הציבור (בשיבוץ ופיקוח דקנאט הסטודנטים). עד לתחילת הסמסטר יהיה על הנקבלת לבצע ולסיים את מכסת השעות שניתנה לה וסיומם יהווה תנאי לחזרתה ללימודים בסמסטר ב' תשע"ט.

- פסילת הקורס נשוא הקובלנה - American Realism and Naturalism (0626.2922.01).

- הרחקה על תנאי של שנתיים למשך שנתיים מיום חזרתה ללימודים.

11. ניתן ביום **23.8.2018** בהיעדר הצדדים. יפורסם ללא שם הנקבלת.

ד"ר עמית פונדיק
סגן ממונה על המשמעת